

Innføring i e-Lector

Velkommen til e-Lector

Gratulerer med deres valg av e-Lector.

For å installere e-Lector følger du punktene i Installasjonsveiledning.

Deretter bør du lese igjennom Illustrert veiledning.

Ta kontakt med oss dersom du trenger ytterligere støtte. Vi kan kontaktes via telefon eller via vår hjemmeside:

www.e-lector.no

Installasjonsveiledning for e-Lector

Nedlasting fra internett

Lastes ned fra: www.e-lector.no under punktet *Last ned*.

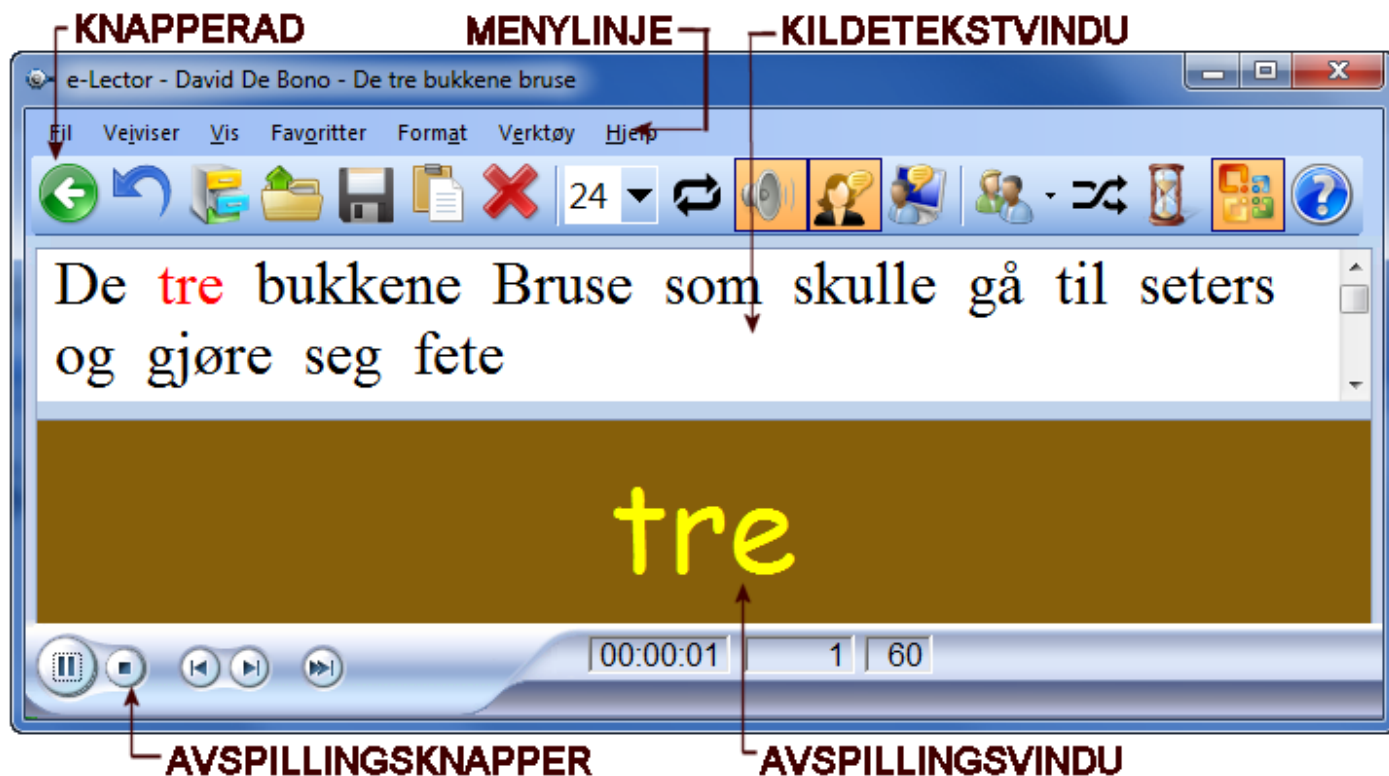
Trykk på knappen *Last Ned* ved siden av *Komplett pakke*. Du kan lagre den, gjerne på *Skrivebordet*, eller åpne den. Filen heter *e-Lector_install.exe*. Dobbeltklikk på denne for å starte installasjonen.

Trykk på Neste knappen hele veien til installasjonen er ferdig. Den vil også installere talesyntese.

Innhold

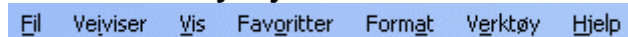
1	Innledning.....	3
2	Oppstart.....	4
3	Hjelp.....	4
4	Veiviseren.....	4
4.1	Tegnsett.....	4
4.2	Tegnstørrelse.....	4
4.3	Farger i avspillingsvinduet	5
4.4	Ord per minutt.....	5
4.5	Venting ved tegnsetting	5
4.6	Ventetid lange ord.....	5
4.7	Avanserte innstillinger.....	5
4.8	Innstillinger for kildetekstvinduet	6
5	Formatering av tekst (Format menyen)	6
6	Tekster i e-Lector.....	6
6.1	Legge inn tekst.....	6
6.2	Øvingsarkiv	7
6.3	Åpne tekster	7
6.4	Lagring av tekster	7
7	Avspilling av tekst	7
7.1	Avspillingsknapper	7
8	Les i e-Lector.....	8
8.1	Les i avspillingsvinduet	8
8.2	Les i kildetekstvinduet.....	8
9	Repeterende lesing.....	8
10	Skrive i e-Lector.....	8
11	Tale/skrivestøtte i andre programmer	9
12	Ordbok-oppslag og oversetting	9
13	Skrivevindu	9
14	Vis menyen.....	9
15	Favoritter (Favoritt menyen).....	10
16	Gloseøvelser (Verktøy->Pugg and play)	10
17	Spill (Verktøy menyen).....	10
18	Lagre oppsettet.....	11
19	Funksjoner i knapperaden.....	11
20	Lagre tale til fil (Fil menyen)	11
21	Egne ordlister.....	11
22	Tale	12
22.1	Språkveiviser (Verktøy menyen)	12
22.2	eTaleboka	12
23	Stavekontroll.....	13
24	Innstillinger i e-Lector (Verktøy->Innstillinger)	13
24.1	Nullstill alle brukerinnstillingene	13
24.2	Oppdatering.....	13
24.3	Hurtigtast for kildetekst	13
24.4	Automatisk lagring ved avslutning.....	13
24.5	Lagring av kildetekst ved avslutning.	13
24.6	Personliggjøring av utseendet	14
24.7	Loggfil funksjon.....	14
25	Annet.....	14

1 Innledning

Slik ser hovedvinduet til e-Lector ut.

Øverst er menylinjen

Under er knapperaden

Her finner du noen av de mest sentrale funksjonene i e-Lector.

Kildetekstvinduet.

Det øverste vinduet er kildetekstvinduet. Her vises teksten du har valgt å lese.

Avspillingsvinduet

Det nederste vinduet er avspillingsvinduet. I dette vinduet vises ett og ett ord av gangen.

Avspillingsknapper

Nederst til vestre i bildet er avspillingsknappene

For at e-Lector skal tilpasses dine leseferdigheter kan du velge mellom en rekke innstillingsmuligheter. For eksempel velger du skrifttype, størrelse, hastighet og farger. Denne tilpasningen gjøres i [veiviseren](#).

I avspillingsvinduet vises ett og ett ord av gangen. I kildetekstvinduet vises teksten du har valgt å lese. Ordet som leses markeres

2 Oppstart

Første gang du starter e-Lector bør du gå gjennom en kort innføring. Innføringen forteller deg hvordan e-Lector fungerer og hvordan du bruker veiviseren. Du *trenger* ikke lese hele første gang. Du kan når som helst komme tilbake til denne siden ved å trykke på hjelp i menylinjen til e-Lector, eller ved å trykke F1. I venstre vindu er det en oversikt over hjelp temaer.

3 Hjelp

Med e-Lector følger det med et utmerket, kort og konsist hjelpesystem som hjelper deg med spørsmål du har til den skjermen du er inne på. Man kan også fritekstsøke ved å klikke på Søk flippen i hjelpesystemet. Da kan man for eksempel søke på "ord per minutt" og den vil komme med forslag til hva du bør lese.

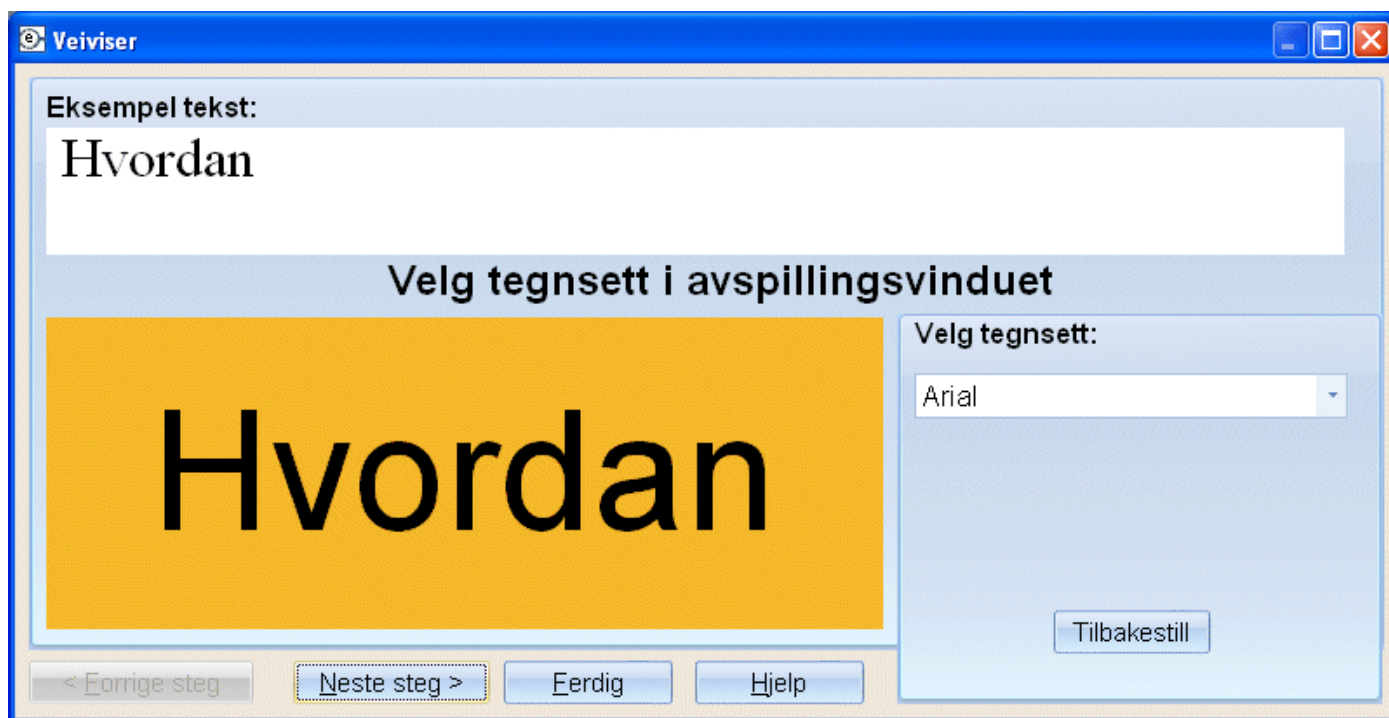
4 Veiviseren

For å komme til veiviseren går du på Veivisermenyen, eller du kan gå direkte inn på det punktet du vil i veiviseren ved å velge dette i veivisermenyen.

Det som er viktig i veiviseren er å gjøre teksten tydelig og lett å lese.

Her setter du innstillingene til e-Lector, slik at programmet blir tilpasset deg. Veiviseren guider deg gjennom innstillingene steg for steg. For å finne de rette innstillingene er det bare å prøve seg frem til du synes du leser bra. Du kan når som helst gå tilbake til veiviser for å endre innstillingene. På de fleste stegene har man en Vis knapp

4.1 Tegnsett

Velg et tegnsett. Mange liker Times New Roman, Comic Sans MS eller Arial)

4.2 Tegnstørrelse

Fra rullegardinmenyen til høyre velger du en skriftstørrelse som passer deg. Det å blåse opp skriftstørrelsen er veldig nyttig ved nybegynneropplæring, dysleksi og for svaksynte.

4.3 Farger i avspillingsvinduet

Det neste steget er å velge farge på teksten, farge på teksten når man viser en og en bokstav, samt bakgrunnsfarge. Trykk på den fargen du ønsker. Ikke noe poeng å endre farge dersom svart på hvitt ikke er noe problem siden det er den mest vanlige fargen å bruke. Overraskende mange har problemer med for eksempel svart på hvitt, så det å bytte farger kan gjøre underverker for mange. Pass på at det blir god kontrast. Man kan også ha forskjellig farge på vokaler og konsonanter.

4.4 Ord per minutt

Her bestemmer du antall ord som skal leses per minutt. For å få god flyt i lesingen og å få med seg innholdet i teksten er det viktig at lesehastigheten er riktig innstilt. Prøv deg fram! Hastigheten endres ved å fylle ut et nummer i ruten for antall ord per minutt.

Du kan trykke Vis knappen for å se eksempel på hastigheten du har valgt.

Ikke tilgjengelig i [setningsmodus](#).

4.5 Venting ved tegnsetting

Her velges ventetider i sekunder ved punktum, linjeskift og komma. Dette er nødvendig for å få god flyt i lesingen. Prøv deg frem til det som passer best for deg. 0,50 betyr ett halvt sekund. For mange er standardverdiene bra nok. Ved å sette høye verdier for punktum og komma kan man lett lytte seg til feil tegnsetting.

4.6 Ventetid lange ord

Her skal man velge hvor lenge programmet skal vente ved lange ord. Det tar lengre tid å lese lange ord, enn korte ord. Derfor er det viktig at man får nok tid på seg til å få med seg de lange ordene.

I den øverste ruten bestemmer du antall bokstaver et ord skal inneholde for at det skal regnes som langt. I den neste ruten bestemmer du hvor mye lenger et slikt ord skal stå på skjermen. I den siste ruten skriver du hvor mye ekstra et ord skal stå på skjermen per bokstav over antallet du fastsatte som langt ord. Prøv deg litt frem og trykk vis for å se resultatet av innstillingene dine. Eksempel: hvis langt ord er definert som 5, og ventetid ved lange ord er 0,2 sekunder og ventetid per bokstav ekstra er 0,2 sekunder så vil total ekstra ventetid ved 10 bokstaver være: $0,2 + (5 \times 0,2) = 1,2$ sekunder.

Ikke tilgjengelig i [setningsmodus](#).

4.7 Avanserte innstillinger

Ventetid før tale av ord: Her setter man forsinkelse på tale. Da kan brukeren uttale ordet, og deretter vil e-Lector uttale ordet. Dette er veldig nyttig da eleven selv kan se ordet og få prøve seg før datamaskinen sier ordet.

Under skriveinnstillinger kan man velge hvilken stavekontroll man skal benytte når man skriver i e-Lector. Det å få en stavekontroll mens man skriver gjør at eleven selv kan fange opp skrivefeil ved at man får opp alternativer fra for eksempel Word eller OpenOffice.

Her kan man også sette om ordene skal automatisk stokkes om ved hver repetisjon på [repeterende lesing](#)

Skjul ord i avspillingsvinduet etter: Man kan sette at ordet i avspillingsvinduet skal skjules etter en viss tid slik at man blir flinkere til å oppfatte ord hurtig.

Ikke tilgjengelig i [setningsmodus](#).

4.8 Innstillinger for kildetekstvinduet

I den de neste to trinnene velger du samme typen innstillinger for kildetekstvinduet. (Det øverste vinduet) Dette gjelder altså tegnsett, farge på tekst og bakgrunn, samt markeringsfarge.

Innstillingene du fastsetter i veiviseren lagres. Neste gang du starter e-Lector vil programmet starte med dine innstillinger. Dersom du vil endre innstillingene igjen er det bare å trykke på veiviserknappen, eller gå direkte inn på punktet i veiviser menyen og sette nye innstillinger.

5 Formatering av tekst (Format menyen)

Omgjør til store bokstaver	Gjør om teksten til kun store bokstaver
Ny linje etter setning	Omgjør kildeteksten slik at hver setning begynner på en ny linje
Doble mellomrom	Lager doble mellomrom mellom ord i kildetekstvinduet
Linjeavstand	Velg mellom enkel, halvannen eller dobbel linjeavstand i kildetekstvinduet
Tegnavstand	Sett avstanden mellom tegnene i avspillingsvinduet. Da får man skilt bokstavene bedre

6 Tekster i e-Lector

6.1 Legge inn tekst

Du kan lese all tekst i e-Lector så lenge den er elektronisk. For eksempel fra internett, dokumenter, e-poster osv. Når du har funnet en tekst du vil lese markerer du den. Dersom du trykker Ctrl + F11 (standardvalg) overføres teksten automatisk til e-Lector. Deretter er det bare å trykke på avspillingsknappen. Denne tastekombinasjonen kan endres i Innstillinger.

Du kan også hente en tekst ved å markere den og så kopiere den (Ctrl + C) og lime den inn i e-Lector (Ctrl + V) eller trykke . Tekst kan også skrives direkte inn i kildetekstvinduet.

Tips

Mange internettsider, spesielt nettaviser har en utskriftsvennlig versjon. Der blir alle forstyrrende linker til andre artikler og bildetekster fjernet. Det er enda lettere å lese hvis man velger en utskriftsvennlig versjon, og legger denne teksten inn i e-Lector.

Lesing av tekst fra Acrobat Reader.

For å kunne markere en tekst i Acrobat Reader må du først trykke ikonet for å kunne markere tekste. Dutter kan du kopiere og lime inn som nevnt over.

Skanning av tekst.

Dersom det du ønsker å lese er i papirformat, er det mulig å gjøre teksten elektronisk ved hjelp av en skanner. C-Pen 3.0 er en magisk penn som man fører over teksten og så kommer teksten inn på datamaskinen. Den kan bestilles på vår hjemmeside. For å kunne lese innskannede tekster i e-Lector eller bruke den i et tekstbehandlingsprogram må du også ha et OCR program. Dette er et program som følger med mange skannere. Hvis ikke kan det kjøpes for en rimelig pris.

6.2 Øvingsarkiv

Med e-Lector følger det med et stort øvingsarkiv. Dette vil spare lærerne for masse tid da man ikke trenger å finne på ordøvelser selv, men kan benytte de som følger med. Ordene som benyttes er hentet fra Universitetet i Oslo sin høyfrekvensordliste med de 10.000 mest frekventerte ordene. Man kan øve på høyfrekvente ord, lyder, diftonger, doble konsonanter osv.

Disse kan du åpne ved å trykke . Da får opp et hierarki med tekster. Velg en av disse og teksten åpnes i e-Lector. En beskrivelse av tekstarkivet kan du finne i hjelpesystemet.

Dette er ypperlig til repeterende lesing.

6.3 Åpne tekster

Man kan også åpne tekstfiler man har lagret tidligere.

6.4 Lagring av tekster

Det er mulig å lagre tekster i e-Lector. Du kan dermed danne et bibliotek med tekster du ønsker å bruke senere. Når du senere skal åpne teksten trykker du og trykker på det navnet du lagret teksten under.

7 Avspilling av tekst

7.1 Avspillingsknapper

Avspillingsknappene fungerer på samme måte som en cd-spiller. Det vil aldri bli noe avspilling før man trykker på en av avspillingsknappene.

	Spiller av en tekst.
	Stanser avspillingen av en tekst. Neste gang du trykker avspilling starter avspillingen fra begynnelsen av teksten.
	Pauser avspillingen. Når du trykker avspilling igjen starter avspillingen fra det stedet i teksten du pauset.
	Viser neste ord. Med denne knappen kan man manuelt vise ord for ord. Etter at man har klikket på denne en gang kan man benytte mellomromstasten til å klikke
	Samme som ovenfor, men viser forrige ord
	Vis en og en bokstav. Kan også lydere. Se tips.
	Når man er i setningsmodus så velger man talehastighet ved å dra knappen til venstre eller høyre.

Tips:

Dersom man lærer å lese kan det være nyttig å bruke neste ord knappen. Da kan man bruke så lang tid man behøver på hvert ord. Samme med forsinkelse tale fra veiviseren kan man da også få se ordet, eleven kan prøve seg og etter en stund kommer lyden. Eller å vise en og en bokstav. Du kan selv bestemme hvor i teksten du ønsker å begynne å lese ved å venstreklikke det stedet i teksten der du vil begynne. Deretter høyreklikker du. Avspillingen begynner da fra dette punktet. Når man skal lære å lese kan det også være veldig nyttig å vise en og en bokstav. Dersom man leser på norsk bokmål, og benytter eTaleboka, kan man også få ordet lydert opp. Verktøy->Lydering.

8 Les i e-Lector

8.1 Les i avspillingsvinduet

I avspillingsvinduet kommer ett og ett ord opp på skjermen. Dette fjerner forstyrrende elementer. I tillegg gir det god trening i å danne fotografiske ordbilder. Dette er en svært viktig del av lesetreningen. (hastighet, fonter, farger m.m. reguleres i [veiviseren](#)) Avspillingsvinduet kan skjules ved å velge dette i Vis menyen.

8.2 Les i kildetekstvinduet

Kildetekstvinduet viser teksten du har valgt å lese. Ordet som leses blir markert. Dersom kildetekstvinduet er usynlig må man velge Vis kildetekst i Vis menyen.

Større skriftstørrelse

Dersom du ønsker større skrift i kildetekstvinduet justerer du dette i denne boksen

Større kildetekstvindu

Du kan gjøre kildetekstvinduet større. Dette gjør du ved å plassere musepekeren på kanten mellom avspillingsvinduet og kildetekstvinduet. Så venstreklikker du og drar vinduet opp/ned.

9 Repeterende lesing

Repeterende lesing er den metoden som er best egnet til leseopplæring. Det går kort og godt ut på å lese ord i repetisjoner for å trene på ordbildene slik at man opparbeider et fotografisk minne på dette. Øvingsarkivet inneholder tusenvis av øvelser beregnet på repeterende lesing.

Vanligvis når man spiller av så leses det til slutten og deretter stoppes avspilling. Ved å klikke på

repetert lesing knappen vil avspillingen begynne på begynnelsen igjen når den kommer til slutten av teksten. Man må da trykke på stopp knappen for å stoppe avspillingen. Ved å velge

nedtellingsinnstillinger kan man sette hvor lenge man skal lese før avspilling avsluttes. Når eleven har kjørt repeterende lesing i et par minutter vil lærer komme inn for å sjekke om eleven har fått med seg det som er lest. Det enkleste er da å be eleven å lese høyt det som står på skjermen. En utfordring da er at mange elever har lært seg til å huske alle ordene og i hvilken

rekkefølge de står. Ved å trykke på knappen vil ordene settes i en vilkårlig rekkefølge og man vil straks oppdage om eleven virkelig leser fra skjermen eller fra hukommelsen. Dette kan også gjøres automatisk i *Veiviser->avanserte innstillinger*, Stokk om repetert lesing. Da vil ordene stokkes om automatisk ved hver repetisjon.

10 Skrive i e-Lector

Noe av det mest motiverende og nyttige ved e-Lector er å høre det man skriver. Ved å skrive i kildetekstvinduet kan man høre det man skriver inn. Dette er veldig nyttig for å lytte seg til skrivefeil og er også veldig motiverende ved at man får høre sine egne ord. Dette gjør mange elever mer motiverte og er et fantastisk verktøy også ved grunnleggende lese- og skrivetrening. Se responsen hos eleven når man skriver navnet sitt, og datamaskinen sier det!

Dersom man har valgt å koble seg til stavekontroll vil man også få opp en stavekontroll når ordet er ferdigskrevet.

Lyden kommer etter at man har skrevet ordet og trykket mellomrom eller enter.

11 Tale/skrivestøtte i andre programmer

Tale/skrivestøtte i andre programmer betyr at når du skriver i andre programmer som for eksempel Microsoft Word, internett, Notisblokk så vil e-Lector si det du skriver. Dette er en ypperlig måte å lytte seg til skrivefeil. Dersom man også kobler seg til en stavekontroll så vil man også få opp forslag til ordet man har skrevet inn. Dette betyr også at stavekontrollen i LingDys/LingRight til å fungere hvor som helst.

For å benytte funksjonen må man velge Tale/skrivestøtte i andre programmer under Verktøy menyen. Den kan også enkelt skrues av og på ved å bruke hurtigtasten som standard er Ctrl+Alt F10. Du vil da høre "På" og "Av". Denne hurtigtasten kan endres under Innstillinger

Når denne er skrudd på, vil e-Lector lese opp det du skriver inn. Ordet du nettopp har skrevet inn, vil først bli lest opp når du har skrevet inn punktum, komma, spørsmålstejn, utropstejn, eller trykket enterknappen, eller mellomrom. Da vil også stavekontrollen komme opp dersom du har skrudd denne på.

12 Ordbok-oppslag og oversetting

Du kan enkelt gjøre ordbok-oppslag eller oversettelse av et ord ved å høyreklikke på ordet i kildetekstvinduet, og velge Ordbok-oppslag eller Oversett.

Dette er en meget hurtig og praktisk måte å forstå betydningen av et ord. Du må ha internett-tilgang for at denne funksjonen skal fungere.

Det er veldig viktig at du har satt opp riktig språk som leses/skrives for at e-Lector skal velge riktig ordbok.

Det oversettes kun fra det språket man leser på til norsk bokmål.

13 Skrivevindu

I tillegg til å skrive i kildetekstvinduet kan man også få opp et nytt vindu der man kan skrive av det som står i kildetekstvinduet. Man kan der få statistikker og markering av feilskrevne ord. Vis menyen, Vis skrivevindu. Man benytter seg da av metoden "Lær å lese ved å skrive" (Arne Trageton). Dette valget er kun tilgjengelig dersom man er i vanlig modus og ikke i setningsmodus.

Dette betyr at man skriver det samme som man ser eller hører. Man henter inn en tekst i kildetekstvinduet, og velger Vis skrivevindu på Vis menyen. Oppgaven vil da være å skrive i skrivevinduet det samme som man ser/hører i kildetekstvinduet.

14 Vis menyen

Vis skrivevindu	Se punktet over
Vis kildetekst	Velger om man skal vise kildeteksten eller ikke
Følg ord som leses	Når denne er avkrysset så vil kildetekstvinduet alltid vise det ordet som leses.
Lys opp ord i kildetekst	Velger om ordet som vises i avspillingsvinduet også skal lyses opp i kildetekst vinduet
Vis avspillingsvindu	Velg om du vil vise eller skru av avspillingsvinduet.
Skjul ord som er lest	Her kan man velge om e-Lector skal skjule de ordene som allerede er lest. En meget fin funksjon som motiverer til "å slå" datamaskinen.
Pac-man modus	En Pac-man spiser opp ord som er lest. En meget nyttig og morsom funksjon som motiverer barn. Kun tilgjengelig i vanlig modus.

15 Favoritter (Favoritt menyen)

Favorittene gir en enkel snarvei til de filene man bruker ofte eller skal trene på. Det vil fungere som elevens øvingsliste. En klikker bare på den favoritten man vil bruke, og så hentes denne teksten inn i e-Lector. Man kan derfor også bruke favoritter som en oppgaveliste for brukere av e-Lector. Når man har åpnet eller lagret en fil i e-Lector, så kan denne legges under Favoritter->Legg til i favoritter. Man kan også legge til gloseøvelser i favoritter. En annen fordel med å benytte favoritter er at dersom man eksporterer innstillinger i fil menyen vil også det under favoritter bli tatt med.

16 Gloseøvelser (Verktøy->Pugg and play)

Pugg and Play er glosetrening og er glimrende for å leke seg til trening på gloser. Spillet har fire spilletyper:

- Vanlig - Spiller holder på helt til man har gått igjennom alle ordene i øvelsen
- Hangman - Hver gang man gjør en feil så henges man mer og mer
- Bit for bit bilde. Hver gang man gjør en feil så forsvinner litt av bildet. Man kan velge sitt eget

bilde ved å trykke på knappen

- Solsikke. Hver gang man gjør feil så tas det vekk ett blad på solsikken.

Man kan lage egne gloseøvelser, eller benytte de som følger med. Ett nyttig tips er også at man i stedet for å lage en gloseøvelse, kan man lage spørsmål/svar øvelse ved at i kolonne 1 står spørsmålet, og i kolonne 2, svaret.

For å starte glosepuggingen må man først velge en gloseøvelse ved å trykke på Øvelser knappen. Man kan der også lage egne gloseøvelser. Dersom man kjører på et nettverk kan disse deles med alle brukerne.

Etter at man har valgt gloseøvelse, må man velge i hvilken rekkefølge man vil spill av glosespråkene.

Man skriver inn svaret og trykker enter. Dersom den første delen av svaret er korrekt får man beholde de bokstavene som er riktige, og man kan deretter prøve igjen. Når svaret er korrekt hopper den til neste glose. Spillet holder på helt til alle glosene er ferdig, eller man har brukt opp alle "livene" sine. Det er også highscore liste her. Den er privat for hver elev.

En veldig nyttig funksjon her er også at man kan få hint til svaret ved å klikke på lyspæren. Da vil man først få opp hvor mange bokstaver det er i svaret nederst på skjermen, og deretter kan man trykke gjentatte ganger for å få neste bokstav i svaret.

Man kan også velge tekst fra kildetekstvinduet og skrive det man hører ved å klikke på øyet nederst på skjermen. Da vil man kun høre ordet, og eleven skal skrive det man hører.

17 Spill (Verktøy menyen)

På Verktøy menyen vil du finne to spill. Kims lek og Ordkrig. Dette er to veldig morsomme spill der man trener opp ordbilder og hukommelse. I ordkrig kan man også trene på å skrive det man ser. Det er veldig viktig med lek og moro når man skal bli flinkere til å lese. Barn kan holde på i timevis med spillene og samtidig bli flinkere med ordbilder. Husk å balansere læring og lek. Trykk på Hjelp knappen når du er inne på spillet for å få mer informasjon. Det er også highscore liste her. Den er privat for hver elev.

18 Lagre oppsettet

Man kan lagre oppsettet til en bruker på ett flyttbart media, for eksempel en minnepinne. Da kan man ta med oppsettet av e-Lector til en annen maskin, for eksempel hjemme-pc. Dette gjøres på Fil menyen under punktet importer/eksporter innstillinger.

19 Funksjoner i knapperaden

	Gå tilbake til forrige tekst
	Angre
	Åpner øvingsarkivet. Her kan du hente lesetekster og øvinger som er innebygget i e-Lector, eller som du har laget selv. Strukturen på tekstarkivet er beskrevet i hjelp.
	Åpner tekstarkivet. Her kan du hente lesetekster og øvinger som er innebygget i e-Lector, eller som du har laget selv. Strukturen på tekstarkivet er beskrevet i hjelp.
	Lagre egne tekster til tekstarkivet
	Limer inn tekst fra utklippstavlen i Windows. Vi anbefaler å bruke hurtigtasten for kildetekst
	Sletter innholdet i kildetekst vinduet
	Tegnstørrelse i kildetekst vinduet
	Repeterer avspilling av kildeteksten. Når kildeteksten er ferdig avspilt begynner den på nytt helt til du skrur av funksjonen.
	Skru av og på tale. Når knappen er trykket inn, så er tale på. Hvis den er grået ut er ikke tale på. Talefunksjonen reguleres under Innstillinger
	Skru av og på eTaleboka
	Setningsmodus
	Her velger man hvilken tale man ønsker. Det anbefales i begynnelsen å benytte Språkveiviser
	Stokker om på ordene i kildetekstvinduet. Veldig nyttig for blant annet repeterende lesing
	Nedtellingsur. Her stiller man inn hvor lenge man skal lese. Når den tiden er telt ned kommer det opp en melding om at man er ferdig med å lese, samt lesestatistikk (antall ord lest og ord per minutt)

20 Lagre tale til fil (Fil menyen)

Denne leser teksten til en lydfil som man senere kan lytte til. Denne lydfilen er i MP3 format.

21 Egne ordlister

For enkelt å kunne lage en liste med ord som en bør øve på, kan man legge til ord i egne ordlister. Dette gjøres ved å klikke i et ord i kildetekstvinduet og deretter klikke høyre mustast og velge Legg til i egen ordliste. Dersom ordet allerede eksisterer der, så vises Fjern fra egen ordliste. For å fjerne ordet fra egen ordliste gjør man samme operasjon, men velger Fjern fra egen ordliste.

Man kan ha flere ordlister. Dette gjøres under Egne ordlister på Fil-menyen. Der kan man legge til, endre navn og fjerne ordlister. Det er også der man setter standard ordliste, altså den man vil jobbe med. Standard ordliste kan også settes ved å høyreklikke på et ord i kildetekstvinduet og deretter velge hvilken ordliste man vil benytte.

Ordlistene åpnes under Egne ordlister på Fil-menyen. Valgt ordliste er markert med hake. Når man åpner opp en ordliste, blir denne satt til standard ordliste.

Ved å åpne ordlisten vises de ordene man har lagt til der, og man kan øve på disse. Når en er i egen ordliste, så kan man på måten som er beskrevet ovenfor fjerne ordet. Man kan også skrive inn et ord, og legge det til på samme måte. Ordlistene er personlige for hver enkelt e-Lector bruker.

22 Tale

22.1 Språkveiviser (Verktøy menyen)

Med e-Lector følger talesyntese på norsk, engelsk, tysk, fransk, spansk, italiensk, portugisisk og russisk. For å velge språk er det enkleste å benytte språkveiviseren. Der velger man først hvilket språk man skal lese på, og i neste steg hvilken stemme man skal bruke. Der velger man også om eTaleboka skal være på (kun bokmål) og modus.

Dersom det høres meget merkelig ut, så har man sannsynligvis valgt feil stemme på feil språk. Dersom man skal lese på Nynorsk så er det viktig at språk som leses settes til Nynorsk i Verktøy->Språkveiviser. Man får da en bedre uttale av ord som: deg, meg, ikke...

22.1.1 Avspillingsmoduser

Det er to måter å spille av tekst i e-Lector. Vanlig modus, setningsmodus. Dette settes i steg to av språkveiviseren (Verktøy->språkveiviser).

22.1.2 Vanlig modus

Ord for ord vises basert på de innstillingene som er gjort i veiviseren. Talen blir mer stykket opp, men er bedre når det leses veldig sakte. Man kan også lese ord for ord.

22.1.3 Setningsmodus

Setningsmodus er aktivert når knappen er trykket inn. Her er det talehastigheten som styrer hvor fort det leses. Den viser også ordet som snakkes. Innstillingene for ventetider for lange ord, og ord per minutt i veiviseren blir ignorert. Talen blir mer naturlig, men er ikke gunstig ved veldig treg tale. Under avspillingsknappene er det en skyveindikator ved avspillingsknappene der man velger uttalehastighet.

I setningsmodus så vil den ikke bry seg om ord per minutt og ventetider lange ord som ble satt i veiviseren. Disse funksjonene er derfor deaktivert i veiviseren. Funksjonene for ord for ord, bokstav for bokstav og Pac man modus vil heller ikke være tilgjengelig. Det anbefales kun å benytte dette modus når man ikke benytter eTaleboka. Talen vil da være mer "syngende" og den vil lese hele setninger. Spesielt god å bruke når man kun skal lytte på tekster, eller i språkfag.

22.2 eTaleboka

eTaleboka er et tilleggsprodukt til e-Lector. Det er 102.000 ord på bokmål som er snakket inn. Talen blir dermed tilnærmet perfekt. eTaleboka bruker også avansert logikk for å sette sammen ord dersom delordene eksisterer i eTaleboka. Den er veldig god på å fange opp lydrette skrivefeil,

for eksempel "jikk", "dei" osv. Skrus av og på med ikonet i knapperaden, eller under Verktøy-

>Bruk eTaleboka. Dersom et ord blir veldig merkelig uttalt med eTaleboka kan man høyreklikke på ordet, og velge Ignorer med eTaleboka fra menyen. eTaleboka har en makshastighet på rundt 75 ord i minuttet og dersom man ønsker å lese fortere enn det bør man skru den av og benytte talesyntese. eTaleboka er kun på bokmål og ikke på nynorsk.

23 Stavekontroll

Dersom man har Microsoft Word, OpenOffice eller LingDys/LingRight installert så vil de kunne brukes av e-Lector til å utføre fortløpende stavekontroll mens man skriver. Det kommer da opp en boks med alternativer under ordet som er skrevet inn. Dette settes i Veiviser->Avanserte innstillinger->Skriveinnstillinger. TextPilot vil også fungere uten at man trenger å koble seg til denne. Dersom man har koblet seg til Word, vil man også få opp en synonymordliste ved å

høyreklikke på ordet. Man ser at man har koblet seg til stavekontrollen ved at ikonet er i knapperaden. På en del nettverk må man starte opp Word per maskin, per bruker for at dette skal fungere. Det vil si at dersom man ikke får opp Word som alternativ, så må man avslutte e-Lector, starte opp Word, avslutte Word, og starte opp e-Lector på nytt. Da skal den bli tilgjengelig.

24 Innstillinger i e-Lector (Verktøy->Innstillinger)

24.1 Nullstill alle brukerinnstillingene

Her kan man nullstille alle de endringer man har gjort i e-Lector. Veldig nyttig dersom man har kommet i en situasjon der man har gått seg litt bort, eller at man ønsker å starte med blanke ark for en ny elev.

24.2 Oppdatering

For å se om det finnes oppdateringer trykker du på knappen "Sjekk for oppdateringer". Hvis du er tilkoblet internett så vil den sjekke om det ligger en ny versjon av e-Lector. Dersom automatisk sjekke for oppdatering er valgt vil programmet selv sjekke dette uten å trykke på knappen.

24.3 Hurtigtast for kildetekst

Den enkleste måten å hente en tekst til e-Lector på er å bruke hurtigtaster. Da slipper man å klippe og lime. Alt man trenger å gjøre er å markere teksten man vil lese og så trykke hurtigtast. Da åpnes e-Lector og teksten ligger i programmet klar for lesing. Under innstillinger velger du hvilke taster du vil bruke til hurtigtast. Pass på at du bruker en hurtig-tast som ikke brukes av andre programmer. Hvis hurtigtasten ikke fungerer, så prøv en annen kombinasjon. Brukt helst CTRL og ALT. CTRL+F11 er en kombinasjon som få programmer bruker.

24.4 Automatisk lagring ved avslutning

Dersom denne er avkrysset og man kjører på et nettverk vil de innstillingene man har gjort også bli lagret på lokal PC. Dette er veldig gunstig for de elever som har bærbar PC som man tar med hjem. Da vil man få samme oppsett når man tar med PC hjem og kan fortsette å øve der. Den tar også med favoritter.

24.5 Lagring av kildetekst ved avslutning.

Dersom du leser en lengre tekst, men må slutte programmet før du har lest ferdig, kan du lagre teksten. Dette gjør du ved å krysse av på "Lagre kildetekst ved avslutning". Neste gang du åpner e-Lector vil programmet starte med teksten du sist leste i kildetekstvinduet. Dersom du trykker på avspillingsknappen, så begynner avspillingen på det stedet i teksten du sluttet sist. (Dette forutsetter at du avsluttet med pause og ikke med stopp)

24.6 Personliggjøring av utseendet

For å få et litt mer personlig utseende på e-Lector kan man velge Bruk skin under Utseende flippen. Man velger deretter en skin, og klikker på Vis tema for å se effekten.

24.7 Loggfil funksjon

Loggfilen viser informasjon om bruken av e-Lector for en bruker. Loggfilen registrerer blant annet lesehastighet. Ved å se i loggfilen kan man derfor måle fremgang i lesehastighet i en tidsperiode. Når man har krysset av for vis loggfil, vil loggfilen automatisk registreres. Lagres som defaultuser.txt ved enbruker. Siste loggdata finnes alltid nederst i dokumentet.)

Loggfil kommentar	Legger inn en kommentar i loggfilen
Vis loggfil	Viser innholdet i brukerens loggfil
Lagre loggfil som	Lagrer loggfilen med ett nytt filnavn

25 Annet

For å få hjelp i e-Lector kan du trykke hjelp i hovedvinduet eller F1. F1 virker på alle skjermbilder.

Du kan også besøke vår webside for mer informasjon: <http://www.e-lector.no>